

VID zaudē strīdā ar nodokļu maksātāju tiesvedības laikā iesniegto pierādījumu dēļ 2/48/20

Zvērināta advokāte, PwC Legal
Natalja Puriņa

Šā gada 17. novembrī Senāts noraidīja VID kasācijas sūdzību par apgabaltiesas spriedumu, ar kuru apmierināts pieteikums par VID lēmuma atcelšanu.

Lietas apstākļi

VID audita laikā atzina, ka pieteicēja izdevumi pārsniedz ienākumus, tāpēc pieteicējam ir konstatējams slēpts apliekamais ienākums un nav atzīstami deklarētie skaidras naudas uzkrājumi. Pieteicējam tika aprēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, nokavējuma nauda un soda nauda. Pieteicējs tiesvedības laikā iesniedza norēķinu konta izdrukā, kas apliecināja naudas līdzekļu esību sakarā ar aizdevuma piešķiršanu. Tiesa šos jaunus pierādījumus pieņēma, izvērtēja un, atzīstot par ticamiem, uz to pamata apmierināja pieteikumu.

Senāta spriedums

Senāta spriedumā ir sniegts vērtīgs skaidrojums iepriekš nodibinātai judikatūras atziņai par to, ka visi pierādījumi ir iesniedzami audita laikā, savukārt papildu pierādījumu iesniegšana VID lēmuma apstrīdēšanas stadijā un tiesā ir izņēmuma situācija. Nodokļu maksātājam jāpaskaidro, kāpēc pierādījumi tika iesniegti novēloti, bet tiesai jāizvērtē šāda paskaidrojuma pamatotība un pierādījumu ticamība. Ir zināmi vairāki gadījumi, kad tiesa, piemērojot šo atziņu, ir atteikusies vērtēt tiesvedības laikā iesniegtos pierādījumus. Šāda skarba tiesas nostāja ir pamatota ar nodokļu maksātāja sadarbošanās pienākuma veicināšanu audita laikā un tādas situācijas novēršanu, kad nodokļu maksātājs, novērtējot vienīgi paša VID iegūto informāciju un izdarītos secinājumus audita rezultātā pieņemtajā lēmumā, vēlāk izlemj, kurus faktus viņš ir ieinteresēts atklāt vai apgāzt tiesvedības laikā.

Šajā lietā Senāts norādīja uz kļūdaino VID viedokli, ka faktu noskaidrošanai un secinājumu pamatošanai apgabaltiesai nav bijis tiesību izmantot pieteicēja pirmās instances tiesā iesniegtos pierādījumus tāpēc vien, ka pieteicēja norādītie iemesli šo pierādījumu savlaicīgai neiesniegšanai nav ticami. Tas, ka norēķinu konta izdrukā tika iesniegtas tikai tiesvedības laikā, pats par sevi vēl nenozīmē, ka šis pierādījums automātiski nav ticams. Ja kredītiestādes apstiprinātajā norēķinu konta izdrukā norādīts, ka persona no citas personas ir saņēmusi bezskaidras naudas līdzekļus un ir izņēmusi tos no norēķinu konta skaidrā naudā, tad jābūt nopietnam pamatam, lai apšaubītu šādu ziņu patiesumu.

Līdz ar to Senāts ir paskaidrojis, ka judikatūras atziņas, kas paustas par gadījumiem, kad nodokļu maksātājs jaunus pierādījumus iesniedz tikai tiesvedības laikā, nav vērstas uz to, lai ierobežotu tiesu izmantot tiesvedības laikā iesniegtos pierādījumus, bet gan, lai izskaidrotu nodokļu maksātājiem pienākumu sadarboties ar VID. Tiesai nav aizliegts pieņemt arī tiesvedības gaitā iesniegtu pierādījumu, ja tiesa to atzīst par ticamu, neraugoties uz tā novēlotu iesniegšanu.